

2020 – 2030

Kompetansespredningsplan

Hanne Juul

**Nasjonal
kompetansetjeneste
for sykdomsrelatert
underernæring
(NKSU)**

Nasjonal kompetansetjeneste for sykdomsrelatert underernæring (NKSU)

Innhold

Formål med tjenesten.....	2
Utfordringsbildet.....	2
Målgruppe.....	2
Overordnet mål.....	2
Resultatmål	2
Kompetansespredningstiltak	3
Virkemidler.....	3
Tabell 1: Oversikt over tiltak, virkemidler og delmål	3
Plan for regional videreføring	5

Formål med tjenesten

NKSU skal samle, utvikle og spre kompetanse om sykdomsrelatert underernæring i helsetjenesten i hele landet. Formålet med dette er å sikre en bedre og mer enhetlig kvalitet på pasienttilbudet hvor ernæring inngår som en integrert del av den medisinske behandlingen.

Utfordringsbildet

Sykdomsrelatert underernæring gir dårligere toleranse for behandling, økt sykkelighet, forlenget liggetid og forkortet levetid. Det er behov for nasjonal kompetanseoppbygging i hele behandlingsskjeden. Pasienter skal bli identifisert og diagnostisert, få kartlagt grad av underernæring og bli behandlet for tilstanden. Informasjon om ernæringstilstanden og behandlingstiltak skal dokumenteres og videreføres mellom omsorgsleddene. Forebygging og behandling av sykdomsrelatert underernæring må inn i helhetlige pasientforløp. Studier viser at omkring 30 % av innlagte pasienter i sykehus er underernært eller i risiko for underernæring, mens det kun er noen få prosent av pasientene som får en diagnosekode for dette.

Det mangler nasjonale data for forekomst av underernæring og praksis for behandling og oppfølging av disse pasientene. Inntil vi har nasjonale kvalitetsindikatorer og resultater fra biobank og ernæringsregister, brukes det kartleggingsundersøkelser og uttrekk fra Norsk pasientregister (NPR). Uttrekket fra NPR viser bruk av diagnosekoder for underernæring og prosedyrekoder for ernæringsbehandling i hele spesialisthelsetjenesten. Siden opprettelsen av NKSU har bruken av diagnosekodene økt, men det er fremdeles et vesentlig gap mellom forekomst og bruk av kodene. Det er også store forskjeller i bruk av kodene mellom helseregionene.

Målgruppe

NKSU vil ha fokus på leger og kliniske ernæringsfysiologer i spesialisthelsetjenesten, med plan om å inkludere kommunehelsetjenesten når resultatmålet er innen rekkevidde.

Overordnet mål

Alle voksne pasienter i spesialisthelsetjenesten som er underernært eller er i risiko for å bli det, skal diagnostiseres og tilbys forsvarlig behandling.

Resultatmål

Måltallene er diagnose- og prosedyrekoder fra NPR. Resultatmålet er oppnådd når:

- Minst 90 % av alle pasienter i spesialisthelsetjenesten som er underernært eller i risiko for å bli det, har aktuell ICD-10 kode
- Forskjellene i bruk av diagnosekoder for pasienter som er underernært eller i risiko for å bli det, er utjevnet mellom helseregionene

Kompetansespredningstiltak

Planen er utarbeidet av Nasjonal kompetansetjeneste for sykdomsrelatert underernæring i samarbeid med faglig referansegruppe oppnevnt for tjenesten. Planen bygger på en rekke offentlige dokumenter som beskriver behovet for å fange opp, kartlegge og behandle pasienter med sykdomsrelatert underernæring. En oversikt over noen av disse dokumentene finnes blant annet i Nasjonalt råd for ernæring sin rapport «Sykdomsrelatert underernæring; Utdfordringer, muligheter og anbefalinger IS-0611». Forebygging og behandling av underernæring er beskrevet i tiltakspakkene i pasientsikkerhetsprogrammet «I trygge hender 24-7».

Virkemidler

Det er valgt et bredt utvalg av virkemidler for å nå målgruppene både under utdanning og i klinisk praksis. Virkemidlene er beskrevet i tabell 1.

Tabell 1: Oversikt over tiltak, virkemidler og delmål

Kompetansespredningstiltak	Virkemidler	Delmål
Informasjon om tjenesten	Kompetansetjenesten har egen nettside: https://oslo-universitetssykehus.no/fag-og-forskning/nasjonale-og-regionale-tjenester/nasjonal-kompetansetjeneste-for-sykdomsrelatert-underernering-nksu Nettsiden har bl.a. en jevnlig oppdatert litteraturoversikt, samling av ernæringsstrategier i Norge (både spesialist- og kommunehelsetjeneste), lenke til kunnskapsbaserte godkjente fagprosedyrer og aktuelle verktøy for vurdering av risiko for underernæring.	Lik tilgang til kompetanse om sykdomsrelatert underernæring til leger og kliniske ernæringsfysiologer i hele landet (samt andre aktuelle interessenter)
	Spesifikk pasient- og pårørendeinformasjon på nettsiden om tjenestens innhold og ansvarsområde	Gjøre tjenesten kjent blant pasienter, pårørende og allmenheten og sørge for lett tilgjengelig og kvalitetssikret informasjon om sykdomsrelatert underernæring
	Informere om tjenesten i undervisning, artikler/kronikker, sosiale medier og gjennom annen formidling	Gjøre tjenesten kjent blant helsepersonell og beslutningstakere
Utdanning og formidling	Foreslå kunnskapskrav om sykdomsrelatert underernæring, inkludert diagnostisering og koding, i grunnutdanning og spesialisering av leger og kliniske ernæringsfysiologer	Sikre minimumskompetanse hos leger og kliniske ernæringsfysiologer
	Formidling om sykdomsrelatert underernæring på kurs, konferanser, seminarer, nettmøter, veiledning, intervjuer, sosiale medier og oppslag i media mm	Kompetansespredning i alle regioner
	Formidling av kunnskap om koding og helseøkonomiske konsekvenser av underernæring	Spre ny og oppdatert kunnskap om kost-nytte vurdering av forebygging og behandling av underernæring
	Legge ut presentasjoner/kompetanseutviklingsmateriell på NKSU sin nettside	Kompetansespredning i alle regioner

	Forskningsformidling: Skrive eller bidra til vitenskapelige artikler, fagartikler og kronikker om sykdomsrelatert underernæring og diagnostisering av underernæring, inkludert publisering av data fra biobank og register	Spre ny og oppdatert kunnskap om sykdomsrelatert underernæring i alle regioner
Kunnskapsdatabaser	Initiere og bidra til forskningsnettverk	Sikre lik tilgang til forskningsprosjekter og oppdatert forskning
	Oppdatert litteraturoversikt på NKSU sin hjemmeside	Gjøre forskningslitteratur om sykdomsrelatert underernæring lett tilgjengelig
	Delta i og følge dataene i nutritionDay (internasjonal database)	Sammenligne nasjonale og internasjonale data for å spre informasjon om eventuelle forskjeller og utviklingstrekk
Retningslinjer og strategier	Revidere nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av sykdomsrelatert underernæring	Bidra til implementering og spredning av god ernæringspraksis i norsk helsevesen
	Samling av ernæringsstrategier på NKSU sin nettside	Bidra til spredning av ernæringsstrategier i helseforetak og kommuner
Verktøy og metodeutvikling	Videreutvikle og ta i bruk terminologi, kodeverk og elektroniske løsninger	Forenklede og bedre løsninger for dokumentasjon og rapportering
	Gi råd om forbedringsarbeid og implementering med spesielt fokus på medisinsk koding	Bidra til implementering og spredning av god ernæringspraksis i norsk helsevesen
Kartleggingsundersøkelser	Oppsummere og formidle data fra: <ul style="list-style-type: none"> • Nasjonalt pasientregister (NPR) • nutritionDay • Standardiserte punktprevalensundersøkelser • Statistikk over besøk på NKSU sin nettside • Kartlegging av ernæringsstrategier i Norge 	Spre oppdatert kunnskap om forekomst av sykdomsrelatert underernæring og ernæringspraksis
	Samarbeid med andre nasjonale kompetansetjenester	Erfaringsutveksling og samarbeid med andre nasjonale tjenester som har interesse innen NKSU sitt faglige ansvarsområde
Nettverk	Delta i internasjonale, nasjonale og regionale nettverk	Sikre internasjonalt og nasjonalt samarbeid, og regional overføring av kompetanse
	Årlige møter med referansegruppen samt jevnlig kontakt mellom leder av referansegruppen og leder av kompetansetjenesten	Sikre drift av kompetansetjenesten i tråd med vedtatte kriterier

Plan for regional videreføring

Formålet med etableringen av den nasjonale tjenesten er oppfylt når pasienter i risiko for underernæring blir identifisert og diagnostisert, får kartlagt grad av underernæring, får en plan for å dekke næringsbehovene og at informasjon om ernæringstilstand og behandlingstiltak blir videreført mellom omsorgsleddene. De forskjellene som nå forekommer, både innad og mellom tjenestene, skal være utjevnet. Det skal være lik tilgang til kompetanse om sykdomsrelatert underernæring i hele landet. Dette vil kreve en betydelig satsning på området.

For å nå målet om regional videreføring, er NKSU organisert som et nasjonalt nettverk med representanter fra alle regionale helseforetak. Denne organiseringen gjør det mulig å bygge opp og formidle kompetanse i hele landet, fremme samarbeid mellom fagmiljøene og være en faglig ressurs for alle helseregioner. Målsettingen er å bidra til oppbygging av regional kompetanse med sikte på at god ernæringspraksis ivaretas av de regionale helseforetakene som en del av det ordinære tjenestetilbudet. Dette vil kreve at det tilføres ressurser regionalt.

For å overvåke at likeverdige tjenester i hele landet opprettholdes, vil det fortsatt være behov for å samle nasjonale data og koordinere det regionale arbeidet. Dette må ivaretas på nasjonalt nivå.

